

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN, DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME, EN DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft de regiovorming
- Principiële goedkeuring

Dit ontwerp van besluit bundelt enkele wijzigingen van besluiten van de Vlaamse Regering die verband houden met regiovorming. Het maakt de principes van regioconform samenwerken van toepassing op de energiehuizen en de intergemeentelijke onroerendergoeddiensten.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Inhoudelijk structurelement: Binnenlands Bestuur

Beleidsdoelstelling:

De Vlaamse Regering wil inzetten op regiovorming. Dit blijkt uit de volgende passage uit het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024: "We zetten in op regiovorming. Deze regiovorming moet van onderuit worden opgebouwd en gedragen door de lokale besturen. De burgemeesters van de betrokken lokale besturen vormen de spil van deze regiovorming. Om tot een grotere coherentie te komen en deze regiovorming te stimuleren, zal de Vlaamse regering verder bouwend op de reeds uitgevoerde regio-screening, vaste regio's afbakenen waarbinnen alle vormen van intergemeentelijke samenwerking, zowel de bestaande als nieuwe, moeten plaatsvinden (behoudens zij die op een hogere schaal georganiseerd zijn). Dit moet de huidige verrommeling tegengaan en leiden tot minder mandaten. We werken bestaande drempels weg die verhinderen dat samenwerkingsverbanden fuseren. De Vlaamse overheid zal de eigen regionale afbakeningen afstemmen op deze regio's. Er wordt een kader uitge-

werkt dat bijkomende instrumenten bevat om de regiovorming te ondersteunen (bv. rond herverdelingsproblematieken tussen de betrokken lokale besturen).” De beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2019-2024 herneemt de passage over regiovorming uit het Vlaams Regeerakkoord (p. 10).

Het Regiodecreet van 3 februari 2023 heeft de referentieregio’s decretaal verankerd en het concept, het toepassingsgebied, de principes en de gevolgen van regiovorming gedefinieerd. Het toepassingsgebied beperkt zich tot de samenwerkingsverbanden die door de gemeenten van onderuit opgericht worden om doelstellingen van gemeentelijk belang samen te realiseren.

De samenwerkingsvormen die vanuit Vlaanderen opgelegd of gestimuleerd worden, moeten zich ook organiseren volgens de referentieregio’s. De rechtsgrond hiervoor wordt geschreven in de regelgeving van de betrokken Vlaamse beleidsdomeinen. Dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering bundelt enkele nodige wijzigingen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het taal- en wetgevingsadvies nr. 2023/128 van 7 april 2023
- Het advies van Inspectie van Financiën werd verleend op 11 april 2023.
- Een bijkomend advies van Inspectie van Financiën werd verleend op 27 juni 2023.
- Het begrotingsakkoord werd verleend op 10 juli 2023.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Een efficiënte, slagkrachtige, transparante, burgergerichte en toegankelijke overheid is de basis voor het creëren van welvaart, welzijn en vertrouwen bij de Vlaamse burger. We zetten meer dan ooit in op een bestuursmodel dat uitgaat van twee sterke polen: sterke lokale besturen enerzijds en een kaderstellende Vlaamse overheid anderzijds.

De maatschappelijke uitdagingen en taken voor de steden en gemeenten worden steeds groter en complexer. Meer en meer zien steden en gemeenten opportuniteiten om samen die uitdagingen aan te gaan en noden te ledigen, ofwel via een samenwerking ofwel via een fusie.

De Vlaamse Regering wil het lokale bestuursniveau verder versterken. Dit gebeurt (onder andere) door de regiovorming.

De Vlaamse Regering wil met regiovorming inzetten op een proces waarbij er meer coherentie wordt gebracht in alle intermediaire structuren waarin gemeenten samenwerken. Eén van de doelstellingen van regiovorming is dus het afstemmen van samenwerkingsvormen qua werkingsgebied op de referentieregio’s (vaste regio’s). Daarnaast blijft het een doelstelling om binnen de referentieregio’s de huidige verrommeling te saneren en te eindigen met minder tussenstructuren, minder mandaten, meer transparantie en meer daadkracht. Tot slot is het de bedoeling om samenwerking met strategisch karakter binnen eenzelfde referentieregio te stimuleren. Dit besluit van de Vlaamse Regering creëert daarom de rechtsgrond tot afstemming op de principes van regioconform samenwerken voor verschillende samenwerkingsvormen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELLEN

Artikel 1

Artikel 1 bepaalt de organisatie van de energiehuisen volgens de principes van de regioconform samenwerken. Energiehuizen worden door de Vlaamse minister van Energie erkend aan de hand van een samenwerkingsovereenkomst. De energiehuisen ontvangen vergoedingen voor het verstrekken van leningen en het vervullen hun overige dienstverlening (zie artikelen 7.9.1 tot en met 7.9.4. van het Energiebesluit van 19 november 2010). Als de territoriale werking van een energiehuis het grondgebied van verschillende gemeenten omvat, gaat het om een door Vlaanderen gestimuleerde intergemeentelijke samenwerking die zich moet conformeren aan de bepalingen over regioconform samenwerken in de zin van artikel 6 en 7 van het Regiodecreet van 3 februari 2023.

Dat betekent dat het werkingsgebied van de energiehuisen vanaf 1 januari 2026 moet passen binnen de grenzen van een referentieregio, ermee moet samenvallen of een supraregionaal samenwerkingsverband moet vormen. Deze timing wordt voorgesteld in functie van de lokale meerjarenplanningen waarop de energiehuisen hun werking afstemmen. De Vlaamse Regering kan voor een individueel energiehuis na een gemotiveerde aanvraag een tijdelijke of definitieve afwijking van die principes toestaan. Het orgaan dat bevoegd is om een uitzondering in te dienen, is afhankelijk van de rechtsvorm van het energiehuis (intergemeentelijk samenwerkingsverband, vzw, autonoom gemeentebedrijf,...).

Artikel 2

Art. 3.3.1 van het Onroerenderfgoedbesluit regelt de voorwaarden waaraan een intergemeentelijk samenwerkingsverband moet voldoen om een aanvraag tot erkenning als intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst (IOED) te kunnen indienen. Eén van die voorwaarden betreft “voldoen aan de toepasselijke regelgeving en afbakeningen van de referentieregio’s”. In zijn advies bij het ontwerp van Onroerenderfgoedbesluit had de Raad van State opgemerkt dat het met het oog op de rechtszekerheid past meer precies te verwijzen naar de toepasselijke regelgeving eens deze definitief is. Met voorgestelde technische wijziging komen we tegemoet aan de opmerking van de Raad van State en nemen we expliciet een verwijzing naar het Regiodecreet van 3 februari 2023 op.

Het huidige artikel 3.3.1, 4de lid, van het Onroerenderfgoedbesluit stelt dat men binnen een intergemeentelijk samenwerkingsverband slechts één intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst (IOED) kan erkennen. Met het inschrijven van deze voorwaarde wenste de decreetgever voldoende schaalgrootte bij de oprichting van nieuwe IOEDs te stimuleren en het oneigenlijk opsplitsen van bestaande IOEDs te vermijden. Dit streefdoel moet gelezen worden in combinatie met één van de toen geldende erkenningsvoorwaarden, nl. dat het bestaan uit drie gemeenten volstond voor het aanvragen van een erkenning als IOED.

Met het project ‘Regionale Doorbraak Erfgoed en Cultuur’, ondersteund door Labo Regiovorming van de VVSG, onderzocht de referentieregio Gent de ambitie om te komen tot een integrale benadering en de juiste schaalgrootte voor erfgoed en cultuur op niveau van de referentieregio, dan wel de subregio’s, waarbij expertise, middelen en bereik doelgericht ingezet en gedeeld kunnen worden. Hieruit bleek de meest haalbare optie te zijn dat er twee intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten binnen één intergemeentelijke vereniging gehuisvest worden, hetgeen in strijd is met de huidige regelgeving.

Omdat vanaf 2026 de erkenningsvoorwaarden garanties bieden voor voldoende grote IOEDs en de subsidiëeringsvoorwaarden het oneigenlijk splitsen financieel nadelig maken voor de aangesloten ge-

meenten, wordt voorgesteld aan de vraag van de referentieregio Gent tegemoet te komen. De voorwaarde dat slechts één IOED binnen een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan worden erkend vervalst en wordt geschrapt.

Artikel 3

De voorgestelde wijzigingen aan artikel 3.3.1 van het Onroerenderfgoedbesluit (ontworpen artikel 2) kunnen pas in werking treden op 1 januari 2026. Het oorspronkelijke artikel 3.3.1. van het Onroerenderfgoedbesluit treden immers ook in werking op 1 januari 2026.

Artikel 4

Dit artikel behoeft geen toelichting.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen budgettaire impact op de Vlaamse overheid.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën is verleend op 11 april 2023. Het vermeldt dat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor financiën en begroting, niet vereist is.

Een bijkomend, gunstig advies van de Inspectie van Financiën is verleend op 27 juni 2023. Het vermeldt dat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor financiën en begroting, wel vereist is. Het bijkomend advies werd aangevraagd door een bijkomend wijzigingsvoorstel aan artikel 3.3.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 (ontworpen artikel 2, 2°, waarvan de inwerkingtreding wordt geregeld in ontworpen artikel 3).

Het advies van de minister bevoegd voor financiën en begroting werd verleend op 10 juli 2023.

B. ESR-TOETS

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen meeruitgaven tot gevolg.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen impact op het personeelsbestand of personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering leidt niet tot:

- bijkomende inzet van het personeel dat in dienst is bij lokale en provinciale besturen, of werving van extra personeel;
- bijkomende werkingsuitgaven, investeringen en schulden, ontvangsten.

4 VERDER TRAJECT

Over de principieel goedgekeurde tekst van het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wordt advies gevraagd aan de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media en de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten. Het advies van de Raad van State wordt ingewonnen wanneer de adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de principieel goedgekeurde tekst door de Vlaamse Regering.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft de regiovorming;
- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;
- 3° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;
- 4° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de principieel goedgekeurde tekst door de Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE